

Jelentés az Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanács (ÁTET) 2013-as működéséről

A „Kormány 40/2013. (II. 14.) Korm. rendelete az állatkísérletekről” az ÁTET-et jelölte meg, mint az állatvédelmi törvény 32. § (4) bekezdése szerinti szakértői testületet, melynek feladata az állatkísérleti engedélykérelmek véleményezése. A kormányrendelet - a 2010/63 EU Irányelv rendelkezéseinek átültetésével - részletesen meghatározza az ÁTET tevékenységét és feladatait az engedélyezés menetében, ez az úgynevezett projektértékelés. Emellett még tanácsadási, irányelv-kidolgozási és nemzetközi kapcsolatépítési feladatokat is előír az ÁTET számára. A kormányrendelet a NÉBIH-et jelölte ki, mint az ÁTET működtetését végző szervet.

A 40/2103 kormányrendelet 2013. február 14-én jelent meg, és 2013. április 15-én lépett hatályba, az ÁTET tényleges megalakuláshoz azonban szükség volt még a 1465/2013. (VII. 24.) Korm. határozatra, amely az ÁTET szervezetének és működésének alapelemeit rögzítette. Így a létszámot (13 fő), a tagoknak a NÉBIH elnöke általi felkérését, a tagság időtartamát (5 év), a tagság megszűnésének eseteit, az ülésezések alapszabályait.

A kormányhatározat nyár közepi hatályba lépését követően az ÁTET hivatalos alakuló ülésére 2013. szeptember 17-én került sor a NÉBIH székházában. Itt megtörtént a megbízó levelek átadása, a testület elnököt választott. Az **ülésezés rendjéről** és körülményeiről is megállapodás született: az üléseket a NÉBIH székházában tartjuk, havi rendszerességgel, mindig a hónap utolsó keddjén, 11 órakor. Az ülések alatt a NÉBIH informatikusai internet hozzáférést biztosítanak a tagok számára.

Létrehozott a NÉBIH az ÁTET számára egy interneten keresztül hozzáférhető **elektronikus postafiókot** az értékelendő engedélykérelmek érkeztetésére (erre azért volt szükség, mert az állatvédelmi törvény elektronikus kérelem benyújtást írt elő), és egy másikat az általános levelezésre, az ÁTET nyilvánosság általi elérhetőségére (atet@nebih.gov.hu).

A Tanács munkájának megkönnyítésére a NÉBIH egy **weboldalt** is az ÁTET rendelkezésére bocsátott, ahol a testület archiválja a hozzá beérkezett kérelmeket, tárolja és kezeli a projektértékelés során keletkező belső dokumentumokat és a kimenő határozatait (szakvéleményeit).

Ezek az informatikai rendszerek valamint az ülésezés lehetőségének megteremtése – időnkénti kisebb zökkenőkkel ugyan, de – biztosították az ÁTET munkájának az alapfeltételeit.

Már az ÁTET megalakulását megelőzően elkezdődött a NÉBIH informatikusaival együttműködve egy olyan informatikai rendszer kialakítása, amely megfelel a 40/2013 kormányrendeletben leírtaknak (elektronikus űrlap a NÉBIH weboldalán) és egy korszerű, teljes mértékben elektronikus kérelem feldolgozást valósít meg. Ez a rendszer azonban 2013 során még nem jutott el a tesztelhetőség fázisába. Működése egyfelől jelentős adminisztratív többletmunkától mentesítené az ÁTET tagjait, másfelől javítaná a beérkező kérelmek színvonalát is, így csökkenne az elutasított kérelmek száma (l. alább).

Az ÁTET október 8-án tartotta második ülését, ténylegesen első munkaülését. Ezen az ülésen megszületett az ÁTET **SzMSz** tervezete, és kialakítottuk a projektértékelés menetét, valamint megalkottuk a belső és kimenő dokumentumaink formátumát.

Az ÁTET harmadik ülését október 29-én tartotta, és ezen már megkezdte az április 15-e után beérkezett és formailag is megfelelő (azaz, az új jogszabályok szerint megírt és benyújtott) kérelmek értékelését. Innentől kezdve az ÁTET tartotta a havi egyszeri ülésezés menetrendjét, így ülést tartott még november 26-án és december 17-én.

A beérkező kérelmet az elnök két referensnek szignálja ki bírálatra. A két referens egy excel alapú formanyomtatványon (referensi értékelőlap) rögzíti a véleményét. A formanyomtatvány egyfelől a többi ÁTET tag számára készített tömör összefoglalója a kérelemnek, másfelől tartalmazza a referens értékelését és határozati javaslatát. Ezt a véleményt a referens feltölti az ÁTET weboldalára legkésőbb négy nappal az ülés előtt. A Tanács az ülésen a referensi vélemények ismeretében (általában a referensek szóbeli felvezetésével) megtárgyalja a kérelmet és dönt róla. A döntés kétféle lehet: „engedélyezhető” vagy „nem engedélyezhető”. Utóbbi esetben az engedély nem adható meg a kérelmezőnek (40/2013 kormányrendelet 43. § (1) bek.), új kérelmet kell benyújtania. A nemleges véleményt az ÁTET minden esetben indoklással látja el. A visszautasítások oka az esetek döntő többségében a kérelem nem kielégítő információtartalma, azaz a kérelmező nem adja meg a kormányrendelet mellékletében megkövetelt adatokat. Emiatt gyakran nem lehetséges a kísérletek súlyossági besorolása és a projekt ártalom-haszon elemzése sem, melyek a jogszabályok által előírt követelményei a projektértékelésnek.

Az „engedélyezhető” szakvélemény tartalmazhat feltételeket a projekt végrehajtására vonatkozólag (pl. adott mintaelemszám előírása, tartási feltételek előírása) valamint a kérelem – a projekt értékelhetőségét nem befolyásoló - hiányosságainak a kijavítására (pl. a nem szakmai összefoglaló nem megfelelőssége esetén annak újraírása, vagy formailag elmaradt mentességi kérelem pótlása). Ez utóbbiakat a kérelmező hiánypótlásként teljesítheti a hatóság felé, az ÁTET ilyenkor nem kéri vissza a kérelmet újabb értékelésre. A kedvező véleménynek része a visszamenőleges értékelés szükségességének és idejének a megállapítása is.

Az ÁTET 2013-ban 34 kérelmet bírált el. Ebből hetet (~20%) értékeltünk „nem engedélyezhetőnek”. A nem szakmai összefoglalót 11 esetben találtuk nem megfelelőnek (hiányosnak és/vagy túlságosan szakmai nyelvezetűnek). Három esetben írt elő visszamenőleges értékelést az ÁTET (az engedély lejártakor), mindhárom esetben azért, mert a projekt súlyos besorolású kísérletet tartalmazott.

2013-ban az ÁTET egyéb, a jogszabályban nevesített feladatot (tanácsadás, nemzetközi kapcsolatépítés, stb.) nem látott el. Az ÁTET elnöke decemberben az állatvédelmi felügyelők országos értekezletén előadást tartott az ÁTET működéséről, és konzultációt folytatott a felügyelőkkel az ÁTET és hatóság együttműködéséről az engedélyezés menetében.

Dr. Gyertyán István
elnök